

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ԲԱՅԱՆՈՐԹԱԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկայի համար տարեկան 4 տոլար թղթով... 1886 ՆԱԿՏԵՄԲԵՐ 11

Բ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 33

1886 ՆԱԿՏԵՄԲԵՐ 11

(ՆՈՅ. 29 Հ. Տ.)

ՇԱՐԱՐ

Կը հրատարակուի Ղ. և Շրթ. օրեր

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Մանուշակներ կը ներկայանան հայերէն և ֆրանսերէն լեզուով... Les annonces, en français et en arménien, sont reçues au bureau de la Rédaction (Rue Vacon, 50)

ԲԱՅԱՆՈՐԹԱԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ճիւղի Սիրիի «Հայկական Միութեան» լսարանի բացման հանդիսն (Նամակ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներէն)...

ՃԵՐՁԻ ՍԻՐԻԻ ՀԱՅԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԼՍԱՐԱՆԻ ԲԱՅՄԱՆ ՀԱՆԳԻՍՆ

Անցեալ կիրակի կէսօրէն յետոյ, ժամը մէկէն սկսեալ Նիւ Եորքէն, Պրուքլինէն և Ճէրզի Սիթիի ամեն կողմերէն հայ տիկնայք ու մարդիկ սկսեցին տեղւոյն Գէորգ Զօլ շէնքին մէջ գալ համախմբուիլ ուր տեղի պիտի ունենար Ճէրզիի Հայոց Միութեան լսարանի բացման հանդէսն...

Տակաւին Ամերիկայի մէջ Հայք

այսչափ մեծ բազմութեամբ համախմբուած չէին որեւէ վայրի մէջ... Անցեալներն ձեր լրագրի մէջ «Հայու դաւաճ» ստորագրութեամբ երկար մի նամակ կարդայինք...

Անցեալներն ձեր լրագրի մէջ «Հայու դաւաճ» ստորագրութեամբ երկար մի նամակ կարդայինք... ժամը երեքի մօտ էր երբ Միութեան ատենապետն, Պ. Յարութիւն Գառնուկեան, հանդէսն բացաւ կարծնախառնով մը որ բարի եկ մաղթեց ամենուն ընկերութեան կողմանէ...

Ժամը երեքի մօտ էր երբ Միութեան ատենապետն, Պ. Յարութիւն Գառնուկեան, հանդէսն բացաւ կարծնախառնով մը որ բարի եկ մաղթեց ամենուն ընկերութեան կողմանէ...

յետոյ երգ սկսեցին երգիչ Պարոնայ, Շէնքը կը դղրդէր ամենու միտքերն յաղեալ էին, մէն մի անձի երեսին վրայ ուրախութիւն կեդրոնացած ու նկարուած կերեւոր Նիւ Եորքի ընկերութեան անդամներէն քանիններն աւելի ուրախ ու բարի նախանձով մը վառուած կերեւէին... Վերջապէս երգն վերջացաւ և փոքրիկ աղոյ մը «Թողէ՛ք զիս» ազգային երգը սկսեց կարգաւ բնական և անկեղծ շարժմամբ Այս երգ մեծ տպաւորութիւն թողաւ ամենուն վրայ...

Վերջապէս երգն վերջացաւ և փոքրիկ աղոյ մը «Թողէ՛ք զիս» ազգային երգը սկսեց կարգաւ բնական և անկեղծ շարժմամբ Այս երգ մեծ տպաւորութիւն թողաւ ամենուն վրայ... Քանի մը երգեր ու համառօտ աւանդանքներ յաջորդեցին իրար, որոցմէ վերջ Գործադիր ժողովը կողմանէ Պ. Հ. Էլիսեան շնորհակալութիւն յայտնեց ներկայից և աւանդանքներ...

Քանի մը երգեր ու համառօտ աւանդանքներ յաջորդեցին իրար, որոցմէ վերջ Գործադիր ժողովը կողմանէ Պ. Հ. Էլիսեան շնորհակալութիւն յայտնեց ներկայից և աւանդանքներ...

պա բացատրելով լսարանի պէտքն խօսեցաւ հայրենասիրութեան և ազգասիրութեան վրայ Ատենախօսն ըսաւ թէ կրօն և ազգութիւն հարազատ քոյրեր են իւր ժողովուրդապետ թէ ազգասիրութեան սկզբունքն Գրիգորիսարեանն ու իրաւոր ձեռքով իրենեան իւր խօսքն կուղղէր կանանց ու քաջալեր կը կարգար անոնց, գիտեցինք ալիկն մը որ արտասուք կը սրբէր Ատենախօսն ի վերջոյ ջերմ հրաւեր մը կարդալով վերջացուց իւր խօսքն առանց սակայն մոռնալու երկուց Հայ միութեանց մէջ գտնուող ցրտութեան բարձման համար պէտք եղած ջանքերն ընելու կարևորութիւնն...

Նամակս չերկարելու համար քաղուածներ չեմ ընել ատենախօսից ըսածներէ միայն այսչափ բաւական է ըսել թէ ողջա ամենու խօսքերն օրուան յարմար ատենախօսութիւններ էին ազգային գաղափարով լեցուն: Երբ էլիսեան վերջացուց իւր խօսք, ժամահարութիւնք օգը լեցուցին ուրոյ աղմուկն յաջորդեց ուրիշ մի երգ, որ իւր եղանակովն ու խօսքերով լաւ ազդեցութիւն թողուց ներկայից վրայ: Զի մտնում ըսել թէ յիշեալիս ատենախօսութեանն առաջ երկու պաւրոններ սահմանադրուեց երկու Ալիսեան...

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

Գ Ի Ժ Ը

(Իրական կեանքից)

(Շարունակութիւն 32րդ քիւնի)

Ասացի որ երկու տարի էր մնում (առեւտրական մասնագիտութեան բաժինը) սկսած ուսումնարանում աւարտելու համար: Նա չցանկացաւ շարունակել և թողեց մեր ուսումնարանը: Նոյն իսկ մի անհամաձայնութիւն, մի անախորժ անբաւականութիւն, կարծեօք տեղի էլ էր ունեցել նրա և տեսչի մէջ: Թէն 9 տարի նա սովորել էր, բայց համալսարան չէր կարող ընդունուիլ և իրաւունք էլ չէր: Նա վարձել էր իրան համար մի սենեակ և տարի ու կէս պատրաստվում էր մի ինչ որ է ուրիշ ուսումնարանի համար: Նա աշխատում էր բայց ոչ հաստատուն կերպով... Ինքզինքը տուել էր ընթացող (*) կենքին և գրականութեան: Որ և իցէ առարկայով թղթ ընկերների համար յա- (*) 1877 թիւն էր:

Շուրթեամբ քննութիւն էր տալիս համալսարանում նրանց ազգանունների տակ: Մի անգամ գնացի մօտը: Նրա վարձածը փոքրիկ սենեակ էր—ուր ամենայն ինչ կարելի էր գտնել: Գրեմք, թղթեր և լրագրիներ առաջի սեղն էին բռնած: Ինքը չէր ծխում—սակայն 2—3 ուրիշ ընկերները սենեակի օդը ինձ անտանելի էին դարձրել: Այդ տեսակցութիւնը լաւ միտ է: Նա անհանգիստ էր և դժգոհ իւր անյաջողութիւնների պատճառով: Նա մի տեղ չէր մնում կանգնած, այլ շարունակ յետ ու առաջ անց ու դարձ էր անում: Նա անդադար վիճում էր միւս ընկերների հետ: Իսկն ասած, ոչ լաւ հասկանում էի ոչ էլ լաւ յիշում էմ մանրամասնութիւնները: Խօսակցութիւնը պտտվում էր բարձր խնդիրների շուրջ... Փիլիսոփայութիւն, աստուածաբանութիւն, տիեզերք, համաշխարհականութիւն, մարդկութիւն, հայրենիք, ազգութիւն ևն... Գիշեր էր երբ ես դուրս գնացի խոստանալով նորից այցելել...

—Եկ, շուտով եկ, ես համարեալ թէ միայնակ եմ, ասաց նա ինձ ճանապարհ գցելով:

Շուտով նա թողեց Մոսկովան, հայրը կանչել էր նրան Թ. քաղաքը և մտադիր էր նրան առևտուրի դնել: Այդ միջոցին հայրը բաժանուէր էր իւր եղբայրներից և, ըստ չար լեզուների, նրանց զրկել էր վերապահելով իրան աւելի մեծ բաժին: Հօր նոյն իսկ առաջին առևտրական քայլը չէ աջողվում: Մի մեծագումար դրամի ապրանքը զոհ է գնում ծովի ալիքներին: Իսկ ինքը երկար ժամանակ դատարանները դեղերեւոյց և կորստի գումարը աւելի ևս մեծացնելուց յետոյ աւելի ոչինչ չէ կարողանում առաջացնել:

Ասկայն դժբաղդութիւնը մենակ չէ գալիս, ասում են: Արտաշէսի մի եղբայրը խեղդվում է լճի մէջ որի մօտ խաղում է եղել դայեակի հսկողութեան տակ:

Արտաշէսը մնում է Թ. քաղաքում միայնակ, հայրը վերադարձած լինելով գիւղ: Ամենքը գիտէին արդէն եղած պատահածը: «Աստուծոյ պատիժ է» ամենքի բերանին էր: Այնուամենայնիւ ամենայն մէկը Արտաշէսից հարց ու փորձ էին անում իբր չիմանալով և մանրամասնութիւններ ուզում: Մինչև այդ ժամանակը Արտաշէսը գաղափարական էր—նա շարունակ երազում էր և մտադրութիւններ ունէր ի-

րադործելու—իսկ այժմ նրան ուզում էին մասնակից անել հօր շարամուտեան: Դա մի մահացու վէրք էր նրա համար և նա չկարողացաւ տանել այդ վիրաւորանքը: Նա—որ ամենուրեք պաշտպանուէր արդարութիւնը անարգարութեան դէմ, նա որ երկտասարդական զօրեղ ոյժերով յարձակվում էր անիրաւների և անիրաւութիւնների վրայ, նա — որ քարոզում էր եղբայրութիւն և եղբայրութիւն, նա որ հաւատում և դաւանում էր սոցալական սկզբունքները—նա հարկաւ չը կարողացաւ տանել իւր հօր արորմունքը և լսել ամբոխի մեղադրանքները—մանաւանդ որ ինքը, Արտաշէսը, ատելու տեղիք չունէր ոչ իւր հօրեղբայրներին և ոչ նրանց որդոց: Իսկ երբ նրա սկանջին հասաւ և երկրորդ դժբաղդութեան լուրը, նա բողբոջվեց լքաւ:

Նա տառապնում էր... և ոչ ոք չկարկանեց դէպի նա օգնութեան ձեռ: Նա մընաց միայնակ և ոչ ոք չուզեց թափանցել նրա սրտի խորքերը ու թեթևացնել նրա թունալից դառնութիւնը:

(Շարունակելի)

ցւոյ մի համառօտ բանախօսութիւն ըրին որ մեծ ծիծաղ պատճառեց բոլոր հանդիսականաց, մանաւանդ գոցա դատաւանի տրտաւանութեանց համար:

Աւրիշ երգերէ վերջ, Պ. Անդրանիկ Այվազեան, Նիւ Եորքի Հայոց Միութեան ատենադարան, հրաւիրուեցաւ խօսիլ որոյ պատառով խօսքերն աղղկեցին ամենուս վրայ: Արդոյ ատենախօսան ծերունի հայու մը ուղերթն արտառաք բերաւ: Զի մոռանամ ըսել թէ Պ. Այվազեան երկու ընկերութեանց մէջ յարաբերութիւն մը հաստատելու պէտքն զգացուց:

Խօսեցաւ ապա Տր. Տատրեան: Սա ըսաւ թէ «ես քան տարիէ ի վեր Ամերիկայի մէջ տակաւին չեմ տեսած մի Հայկական հանգէս այսչափ չքեղ և այսչափ բազմամարդ: Այս առաջին անգամն է որ ձերբի հայերն կը յաջողին այսպիսի հանգէս մը ընել:» Տր. Տատրեան ալ որ երբեմն գէտ էր այն միութեան, զգացուց յարաբերութեան պէտքն երկուց միութեանց մէջ:

Ահա ատենադարան մ'ալ, Տր. Սիւնի Հէքիմեան: Սորա բոլոր խօսածներն երկու ընկերութիւններն միացնելու կամ լաւ յարաբերութեամբ իրարու կապելու վրայ էին:

Յաջորդ ատենադարան էր Պ. Մութաֆեան որ վերայիշեալ վերջի երեք ատենախօսից պէս Նիւ Եորքի Միութեան կը վերաբերէր: Այս Պարոնն ալ յաւ յայտնեց երկու ընկերութեանց բաժանեալ մնալուն համար:

Տր. Թէոդորեան ալ խօսեցաւ որ կը վերաբերէր Նիւ Եորքի ընկերութեան: Սա ալ նոյն խնդիրն չօշափեց: Վերջի ատենադարան էր Պ. Յովսէփ Սարաֆեան:

Հանգէսն վերջացաւ «Մտացես բարեալ» ներգովն, որմէ յետոյ հանգիսականք սկսեցին իրարու հետ տեսակցել: Մէկմէկէ կարօտ կոռնէին: Ծառերն իրենց չի տեսած հայերն տեսան հան ու ծանօթացան նոցա հետ: Այս տեսակցութիւն բաւական երկար տևեց: Արդարեւ լաւագոյն խրախճանք մ'էր այս: Մեր ընթերցողք՝ որք մեծաւ մտաւարկութեամբ կ'աւելնէնք ինչ պէս՝ կը զգան անշուշտ թէ որչափ քաղցր է օտար երկրի մէջ այդչափ հայրենակիցներու ներկայութիւնն վայելելը:

Ամերիկայի մէջ, այսչափ հեռաւոր երկրի մը մէջ, ունենալ աղղային աղղօգ ու ընկերութիւններ՝ միմեկարութիւն մ'է որոյ Զեմ կրնար բացատրել թէ որչափ ուրախութեամբ մեկնեցանք այդ շէնքէն:

Ամիսը մի անգամ տեղի պիտի ունենայ այս լսարան նոյն շէնքի մէջ: Գործադիր ժողովոյ կողմանէ կարգեալ ատենին ատենախօսներ այսուհետեւ ամէն անգամ պիտի խօսին ներկայից մեր աղղային հին կենաց, պատմութեան, ներկայ վիճակին ու թշուառութեանց վրայ:

Սոյն լսարանի բացման նպատակն է աղղային եւանգը և սերը վառ պահել հայ հասարակութեան սրտին մէջ:

Նոյն երեկոյ ձերբի մէջ բնակող քանի մը անձերէ և նմանապէս Գործադիր մի քանի անդամներէ անդէկայայ թէ սոյն Միութիւն երկուս միս վերջ մի աղղային խնդրք պիտի տայ այդ շէնքին մէջ Հայ հասարակութեան համար որպէս զի հայ մարդիկ ճանաչեն զիրար: Սոյն դուռ մարման մէջ ճառախօսութիւններէ զատ աղղային կեանքէ քաղեալ կատակերգութիւն մ'ալ տեղի պիտի ունենայ: Իսկ դադարի մը միջոցին թերթ և ճաշ մը պիտի բաշխուի: Բոլոր հանդիսականաց:

Աւելորդ է ըսել թէ մեր ուրախութիւնն մեծ եղաւ սոյն Միութեան ըրած յառաջդիմութեան համար: Իսկ շատ ու շատ ուրախ պիտի լինինք երբ երկու հայ միութիւնք, ինչպէս որ կը խօսուի՝ մտերմական յարաբերութեամբ մը կապուին իրարու յօգուտ և յառաջագիւղութիւն երկուց քոյր միութեանց նպատակներուն:

Յառաջիկայ անգամ լսարանն տեղի պիտի ունենայ երկու կիւրակի յետոյ ուր մէկը պիտի տեսնախօսէ աղղալին պատմութեան վրայ Հայ աղղի ծագմանէն սկսեալ:

Մուսայց ըսել թէ այսուհետեւ հայ հասարակութեան հաղորդելու համար մեր աղղի ներկայ վիճակն ու աղղային կարեւոր լուրեր, Գործ. Ժողով հայ լրագիրներէ քաղուածներ պիտի ընէ և զայն ընթերցուի տայ լսարանաց մէջ:

Տայր երկինք որ միութեան կապ մը հաստատուէր օր առաջ, ոչ միայն Ամերիկայի մէջ գտնուող հայ ընկերութեանց մէջ, այլ և Եւրոպայի ամէն կողմերն յօգուտ աղղային յառաջագիւղութեան կազմելու բոլոր միութիւնք իրարու կապուէին լաւագոյն պայմաններով յօգուտ մեր բազմալարչար հայրենաց:

Զեր այն թերթն յորում «Հայու զուակ»ին նամակը հրատարակած էր, չը ոտանայէ առաջ գիտէինք թէ ձերբի Սիթիի մէջ կան հայեր և ունին անշուշտ ընկերութիւն մը: Երտաւը ըսելով մեծ կարեւորութիւն չէի տար ատոր, իմ ընկերներու հետ մէկտեղ: Երբ ձեր թղթակցի նամակ կարդայինք, մեր ուշադրութիւնն դարձաւ ձերբի Հայոց վրայ: Իսկ այս վերջի հանգէսն ստիպեց զիս ջանալ նոյն ընկերութեան յառաջդիմութեան համար:

Այս առթիւ իմ ընկերներու մտադիր եմ խօսիլ առանձին և ասկէ զատ հրաւէր կը կարգամ ամէն հայու որք ելլէ կարող չեն բարոյս պէս, գէթ նիւթապէս օգնութիւն մը հասցունեն սոյն Միութեան որպէս զի գորտ հիմերն աւելի զօրանան:

Հետեւեալ լուրերն ստացած եմ ձերբիցիներէ, ներկայիս կը հաղորդեմ ձեզ: Սոյն ընկերութեան անգամաց թիւը 50ը կանցնի: Գոյտ պատրաստ դրամն 400 տղարի հասած է: Մեծ գումար մը չէ այս Բայց մի քանի ամիսի մէջ գործաւորներէ կաղ-

մեալ ընկերութեան մը ասկէ աւելի բան մը կարելի չէ յուսալ: Նիւ Եորքի ընկերութեան բոլոր պատրաստ դրամն 30 տղար է այժմ: Իսկ 25 տղար իւր մի պարտքն վճարելէ յետոյ, կրնաք գիտնալ թէ ինչ կը մնայ պատրաստ:

ձերբի հասած են քանի մը շաբաթ առաջ տասնի չափ հայեր և մի ընտանիք որք տակաւին չեն կրցած գործի մը մտնել: Իսկ տեղւոյն 120ի չափ հայերուն մէջ կան 20ի չափ անգործ անձինք:

10 նոյեմբերի 86
Ամերիկա

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԱՆԱԿՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԵԱՆ» ԱՌԹԻԻ

Յ Ո Ր Դ Ո Ր

Հաւատարմութեան և աներկբայապէս գիտեմ ըսել թէ՛ ոչ ոք Հայ, կամ նո՛ւ միայն որ Հայ չէ՛ որոտով կարէ անտարբերութեամբ սոսկ հեռուէն հայելի՝ և չգալ ամանի Միութեան մի կարեւորութեան համար:— «Արմէնիա»ի . . . Խմբագրութիւնն՝ որպէս և խոստացած էր իսկ, բարեհաճեցաւ հրատարակել ի 20րդ. թուահամարի անդ և զկանոնագրութիւն նորին, և որոյ նպատակն է օժանդակել Հայաստանի ժողովրդի նիւթական, բարոյական և մտաւարական զարգացման: Եւ միթէ հնարաւոր է անհրաժեշտ գոյ չխոստովանել զայն, քանի որ անհերք կը տեսնանք թէ՛ մեր ապագային համար նա կը խոստանայ մեծածախ յոսերու սկզբնապատճառ լինել:

Աղղիս այս առաջին անտարբերութեան և անհաղութեան վերայ, ես ի՛նչպէս արդեօք կարենամ ըսել, չը զարմանալ և չի տարակուսել թե՛րեւ, արդեօք մերին յամառութիւնն է պատճառ՝ կամ թէ նուազ սէրն որ ունիմք առ հայրենիս անմիաբանութիւնն է մերին՝ կամ թէ փափաքող չենք աղղերնուս յառաջդիմութեան որ խոյս կը տանք և չենք ուղեր անդամակցելու «Հայաստանի Զաւակներ» Միութեան: Եւ օրէ՛ց օր կը յետաճենք այս մարդասիրական մասնակցութիւն: Վասն էր չենք սիրեր աշխատել մենք մեզ համար ինչո՛ւ չենք համաձայնիք և միաբանութեամբ չենք գործեր վասն աղղի տեսանք արդէն մեր անմիութեան գլուխին յառաջ եկած ահագին չարիքները և անդարձ կորուստները: չէ՛ որ մեր անմիաբանութեամբ կորուսինք մեր ազատութիւն, փառք, թողաւորութիւն, ոյժ, հարստութիւն, եւն: Եւ այն փառաւոր բարձրութեան խոնարհելով իջած եմք այսօր մինչ ի ծառայական ստրկութիւն: մեր անմիաբանութեան է կըսեմ վերջապէս որ Աստուած մոռցեր է մեզ և ալ չի յիշեր խեղճ Հայն և Հայաստանը: Աւրեմ եթէ Աստուած իր երեւող զարձուց մեզնէ և չուղեր ըսել ձայնի աղաչանաց մերոյ (զի անմիաբան եմք), զիմարդ կարելի է յուսալ թէ՛ շահակնդիր տեսութիւնք ունեցիր

իցին մեզ, առանց որ տեսնեն թէ Հայերս ալ սկսած եմք միաբանութեամբ գործել:— Օտարին զի՞ փոյթ մեր Արմէնիան կանգուն տեսնալ, քանի որ Արմէնիա քնոյ մէջ խորասուզուած՝ չեն ուղեր արթննալ:

Արդ ժամանակ է արթննալու, եղբարք, արդէն համազուեցանք որ մեր գանգաղութեամբ և տղայօրէն լոկ օտարաց խարուսիկ խոստմունքներուն անհաջ կախելով՝ գրեթէ ոչինչ ըրած եմք այսքան տաքուան ժամանակամիջոցին մէջ: Այժմիկ հասած եմք ի կատարելութիւն, զաղալութիւնն ի բոց: Խափանել պարտ է, աշխատութեամբ և գործունէութեամբ միայն կրնանք նպատակի հասնել: Մեք ևս եթէ հեռաւոր օտարներու նման ջանադիր եղած լինէինք անուակ տեսակ ընկերութիւններ կաղմուլ, որպէս զի ի պատեհ ժամանակի տայցեն զպատու, այսօր ընդ սակաւութեւ հաւատարմութեանց ենթարկեալ գտնաէաք:

Էր վասն չենք շտապել գէթ ի ժամուս մի սկիզբ տալ գործին, շաւղին տուէնիս գծած տեսնելով՝ գիտենք թէպէտ թէ ո՛ր է ձեռնարկ կամ գործ ի սկզբան մի քիչ գծաւոր կերթայ, սորա համար պէտք չէ՛ վհատել, զի գիտեմք նաեւ թէ՛ սեր և աշխատութիւն ամենայն դժուարութեանց յաղթող են:

Կաղաչեմ, ո՛ւ աղնիւ ընթերցողք իմ, ներդաւիր լընուք առ իս, և եթէ է իմ և այլ խոնարհ աղերս, այս է, զի թոյլատրեալիք ինձ համուտ հարց մի ընել — Զիմարդ կարելի է մեզ ո՛ր է ևս տիւր բարձրացնել գոչել և աղաղակել հայրենասիրութիւն, աղագիրութիւն, եւ երբ կարգը կուգայ զայս յաճախակի արտասանուած բռնորդ յիշատակութիւն վերածել՝ 20 ֆրանք, գէթ մի չնչին գումար թող չիտար սրտերնիս որ՝ յօժարութեամբ Աղղի և Հայրենեաց օգտին նուիրեմք: Թո՛ղ թէ հարկուրներու հաղարներու և խօսք անգամ պէտք չէ՛ ընել, զի սոյնպիսի բարեհնարճ ձրւք օտարք միայն օժտեալ են և ոչ թէ Հայեր: (Գողցես մի աներկող ձեռք կայ եղբի յատկապէս մեր աղղայնոց համար կարգեալ ի զուգութիւն կամ ի յարգելու զմեզ ի բարեգործութեան):

Ե՛հ, ի զո՛ւր ուրեմն կոչիմք աղղատէրք, ո՛ւ սիրեցեալ եղբարք, եթէ զօգուտ ԱՁԴԻ և ՀԱՅՐԵՆԵԱՅ ոչ ճանաչեմք, միթէ չը գիտեմք զի ԱՁԴ նախապատիւ է քան զանձն մեր ուն: Նոյն են պատիւ և փառք մեր մինչդեռ աղղերնիս ճնշի ընդ բնաւոր թշուառական վիճակի զի՛նչ օգուտ իցէ եթէ խահանջք մեր համադամ կերակրողը զարգարին, և մեր հաւընտահարեալ եղբարք զարտասուս խոռոնեն ընդ սեռու հայր պատասխան և այնպէս կրնանք ի հարկէ պարտաւոր եմք, Տեա՛րք, իրբն զմարդիկս բանականս միմեկարեւ լինիլ մերոյ եղբարց վշտացելոց:— Առ ձեզ է յորդորոս, ո՛ւ ճշմարիտ Հայեր, վշտակցեցէ՛ք ձեր եղբարց, զի նոցա կենանք

Թէ
ու
ոյթ
նալ
րա
եղ
մեր
լի
նե
լին
իւ
սած
ու
է,
ամբ
թեք
ման
ու
որ
այ
ու
եւալ
թի
զի
կամ
եր
հա
ր և
ու
ողբ
եւ
այս
եւա
րե
աւ
պէս
սլի
լմեղ
ող
թէ
նոյ
ու
նոյն
ամբ
զար
մե
նդ է
տակ
անք

և ժամանակ լաց է. և նոյա տունն
այսօր սգոյ տուն է դարձեր. փու
թացէ՛ք պաշտպանել զանտերունչ զա
ւակունս Հայաստանի. հապա Արա
մեանք, զի՛ ևս հեղգայք, շո՛ւտ շուտ
ըրէք, օղնեցէք պատանեկաց նոյն,
առաքելով զնոսա ի տունս գիտու
թեանց, զի հրահանգեալ յաւանես,
յարհետա, և ի գիտութիւնս կա
րեւոր, և անտի գարձ արարեալ՝ և
կենցեցն և օգնեցեցն Հայրենեայն:
Քննէ՛ թող մէն մի հայրենասէր անձն
և պիտի աւանէ թէ՛ սրբան կարօտ
են մեր Հայաստանի մանկունք ուս
ման և արհեստից. այո՛, եթէ ճշմա
րիտ հայրենասէրներ եմք, մեզնէ կը
պահանջուի ձեռնադրութիւն, և եթէ
Մայր – Հայրենիքնիս վերականգնած
կուղեք տեսնել՝ մեզնէ կուզուի ճիգն
և աշխատութիւն:
Աւերմն աշխատինք մենք մեզ հա
մար, անկունս արիւթեամբ գործենք
և Աստուած մեր օգնականն է:
Նոյ. 20/2 դեկտ. 1886 ԶԵՆՆԵՆԱՆ
Պօրոշան (Բաժանիս)

ԿԱՐՆԻՈՐ ԵՄԵՆՈՒՅՈՒՄՆ

Ժամանակէ մը ի վեր, բայց առա
ւելագոյն այս վերջին տարին այնքան
բազմապէս բազմաթիւ արդային
թափառականք ի Մանչեսթը քաղաքս
եկող, որ դրեթէ երկու կամ երեք
շաբաթ շանցիկը որ հասն մը կամ
երկու հասն միանգամայն չերեւան:
Սոցա ըրածը ուրիշ բան չէ, բայց ե
թէ ուրեմնք թափել թէ դրամ չու
նիմք և զմեզ այս ինչ կամ այն ինչ
անցը զրկեցէք (1): Այս անպէտ ծա
խուց և միանգամայն թշուառութեան
մը առջին առնելու համար՝ տեղոյս
բովանդակ Պատ. աղգայնոցկողմանէ
ԿԼ ԵՄԵՆՈՒՅՈՒՄՆ ԳԵՏՏՈՆԱՊԷՍ որ
եթէ այսուհետեւ ունէ անձն՝ ունէ
պատրուակաւ կամ պատճառանօք
այդպիսի օգնութեան մը ակնկալու
թեամբ այս քաղաքս գայ և Առաջ
նորդարանիս գիմէ, բայց ի բաց պի
տի մերժուի: Եթէ յետ մերժուելուն
հետեւ և վերստին գայ դուռն դար
նելու, ստիկանութեան ձեռքը պի
տի յանձնուի այնպիսին, ինչպէս Անգ
լիոյ քաղաքաց օրէնքն է:
Մանչեսթը, 6 դեկտ. 1886

ՍՈՒՔԻՍՍ ՎԱՐԴ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ
Առաջնորդ եկեղ. Հայոց
Մանչեսթրի

ՄԱՀԱԳՈՅԺ

Կ. Պօլիս լրագիրներին մէջ ցու ի սիրտ
(1) Այսպիսի դէպքեր ի Մարտի

կը կարդանք որ օսմանեան կայսրու
թեան նախկին վառօգտակար Վսեմ
Առաքել Պէյ Սիսակ Տատեան կնքեր
է իւր մահկանացու ընթաց 66 տա
րեկան հասակին մէջ: Յուզարկուե
լութեան հանգէսը շատ չքեղ կեր
պով կատարուեր է որին ներկայ
գտնուեր են բոլոր գեազանատուն
ների առաջին թարգմանները: Ռու
մանական գետնան Պ. Պալաչեանօ
անձամբ ներկայ գտնուեր է նոյնպէս
և Օսմ: կառավարութեան բարձրաս
տիճան պաշտօնեայնեան շատեր: Ա
մեն. Պատրիարքը նախագահած է ե
կեղեցական արարողութիւններին հան
դէսին: Ամեն. Խրիստեան Սրբազան Ս.
Պատարագ մատուցած է Պէյի թաղի
եկեղեցին և Գեր. Խորէն Լուսինեան
Սրբազան խօսած է գամբանական:
Յուզարկուողութեան տխուր հան
դէսին ներկայ գտնուած են 3000 ի
չափ ժողովուրդ: Մարմինը Պէյի թա
ղի եկեղեցիէն փոխադրուելով յառ
կադէս վարձուած մի շողէնաւ, տա
րուեր է Մարքի գիւղ ուր թաղուեր
է Տատեանների գերեզմանոցը: Յու
զարկուողութեան գնացքին առաջ
նորդած են եպարքոսական պաշտօ
նարանի, Արտաքին գործերի նախա
րարութեան, Դատական նախարարու
թեան և Բաղաքապետութեան գա
վաններն Վեհ. Սուլթանը երկու ան
գամ յուզարկուողութեան յառաջ և
յետոյ, իւր թիկնապահներէ զրկեր է
իւր ցաւակցութիւն յայտնելու հա
մար Վսեմ Յարութիւն էֆէնտի Տա
տեանին որի մեծ եղբայրն էր հան
դուցեալը:

Առաքել Պէյը իւր ժամանակին աղ
գային պաշտօններ ալ վարելով ծա
ռայած է Ազգին:

«ԱՐՄԷՆԻԱ»Ի ՊԱՏԱՄԻՍԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ.— * * * Պրն. Յ. Նադրեա
նի մասին մեր կարծիք կը հարցնէք
դատեցէք զինք իւր խօսքերէ: Եթէ
մենք իւր նամակներ կը հրատարա
կենք, պատճառն այն է որ վիճա
կադրութեան վերաբերեալ հետա
քըրքրական տեղեկութիւններ կը պա
րունակեն: Իսկ անձնական վէճերի վե
րաբերող մասերը կը թողուեն: Այդ
պիսի վիճակադրական նամակներ ով
որ ալ հաղորդէ մեզ, չնորհալուա
լութեամբ կը հրատարակենք: Նոյն կը
չըլի իւր և իրեն օգնողներին ծախ
քով: Իսկ մենք մեր կողմէ սչ մի անդ
ևս յաճախ կը պատահին և շատերի
կողմէն իրաւայի դանդաղանքի պատ
ճառ կը դառնան: Ուստի մեր ևս
պարտք կը համարենք յայտարարել
թէ նոքա որ առանց դրամ ունե
նալու, առանց ունէ ապահովութիւն
ստացած լինելու կենն Մարտի
կուգան գործ միտուել և կամ այս
տեղէ ուրիշ տեղ երթալ, իրենց այդ
անխոհեմութեան պատուին եղող թը
շուառութիւններ միայն կը քաղեն
բնականապէս:

ԽՄԲ.

Թղթակից և կամ ունէ մարդ զրկած
չունինք: Երբորդ անգամ լինելով
կը հրատարակենք այս «Արմենիա»ի
մէջ և կը կարծենք թէ այլևս պէտք
չկայ կրկնել:

ՊՐՈՅԻԼՈՒ.— Գ. Ս. Ձեր գրած հա
շիւ ճիշդ է. ըստ այնմ կարգադրուած է:
ՎՍՈՆՍ.— Թաթուր Շնորհակալ
ենք որ կը հաճիք անդեկութիւններ
հաղորդել: Բայց նոյ. 23ի ձեր նա
մակ չափով կրնանք հրատարակել ու
րովհետեւ շատ երկար է և այն ան
ձեր և մարմիններ որոց դէմ գրած
էք դուք, անշուշտ իրաւունք պիտի
ունենան ձեզ պատառնալու: Այդ
կերպով հարկ կը լինի թերթը լե
ցունել Վառնաի տեղական վէճերով:
Մանաւանդ «Իրաւունք» լրագրի մա
սին ձեր գրածներ, մեզ կը թուի թէ
շատ ջուր կրնան վերցունել:

ՅԲՆԱՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պ. Յըքէին Ֆրանսական նախա
րարութեան գլուխ անցնելը յարմար
չէր գտնուած արտաքին քաղաքա
կանութեան պատճառով: Կրտսի թէ
Ռուսիայի և Ալմանիայի Ֆրանսական
գետպաններն հեռագրով խնայուցած
էին Պ. Ժիւլ Կրէվին թէ Պ. Յըքէի
նախարարութեան գլուխ անցնելը լա
տպաւորութիւն չպիտի անէ եւրո
պական պետութիւններին վրայ: Ուս
տի Պ. Կրէվին յանձնեց Պ. Կոպէին
մի նոր նախարարութիւն կազմելու
գործը:

Նոր նախարարութիւնը հաւանօրէն
կը կազմուի հետեւեալ կերպով:

Պ. Կոպէ՝ նախարարադետ և ներ
քին գործերի նախարար, Պ. Պառօն
տը Գուրսէ՝ արտաքին գործերի, Պ.
Տէօֆէն՝ երևմտական, Պ. Սարիէ՝ դա
տական, Պ. Պէրթուէ՝ հանրային կըր
թութեան, զօրավար Պ. Պուլանժէ՝
պատերազմական, ծովագետ Պ. Օպ
ժովային, Պ. Կոանէ՝ թղթատարու
կան և հեռագրական, Պ. Լօքուա՝
վաճառականութեան և արհեստների,
Պ. Միլը՝ հանրային շինութիւնների և
Պ. Տըլէլ՝ երկրագործութեան:

ԱՐՏԱՍՏԱՄԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Կիրակի օր Լոնտոնի մէջ գումա
րուած մի միլիոնի վերջնապաւ ա
տենները ծանր անկարգութիւններ
ծագեր են: Հանդարտեցնելու հա
մար միջամտող դրեթէ բոլոր ոստի
կաններն աւել կամ նուազ ծանր կեր
պով վիրաւորուեր են: Բազմութեան
մէջ ալ 30ի չափ վիրաւորներ եղած են:

Պէրլինի օսմանեան գետնանը ու
զած լինելով կոմս Հէրպերտ Պիւ
մարքի միտքը իմանալ Միլիթերի
իշխանի ընտրելութեան նկատմամբ,
կոմս Հէրպերտ պատառնանք է թէ
Սուլթանը իբր վեհապետ ինք պէտք
է որ մի սրտում տայ և թէ ազատ
է իրեն համար յարմար գտած տե
սութեան հետեւիլ: Գալով Ալմանիայի,
նա կընդունի ունէ կարգադրութիւն
որ կրնայ հարկել արդի գժարու
թիւններն:

— Բ. Դուռը դեկտ. 3ին մի շրջա
բերական զրկած է մեծ պետութիւն
ներին որի մէջ կըսէ թէ Պուլկար
կառավարութիւնը իրմէ խնդրած լի
նելով որոշել իւր ընտրելին Պուլկա
րիտի իշխանութեան համար և Բ.
Դուռն ալ խնդրին շուտով մի լու
ծում տրուելու համար հաւանած լի
նելով Ռուսիայի առաջարկած ընտրե
լին, Միլիթերիտի իշխանին, կը խնդ
րէ որ միւս պետութիւններն ալ օգ
նեն որ նորա ընտրելութիւն ընդու
նուի:

— Սօֆիան կը հեռագրեն դեկտ.
8ին թէ Կապտան էֆէնտին յայտա
րարած է Պուլկար կառավարութեան
թէ Բ. Դուռը յաջողած է ընդունել
տալ Սոպրանիէի որոշումներ լաւե
րականութիւնը, այն պայմանով միայն
որ խառն մի նախարարութիւն կազ
մուի և Միլիթերիտի իշխանը ընտ
րուի: Պուլկար կառավարութիւնը պա
տասխանել է թէ պատրաստ է անձ
նական ամեն զոհողութիւններն անել
բայց իշխանի ընտրութիւնը այնպէս
պէտք է լինի որ Ազգային ժողովն
ընտրուիլը ապահովուի, իսկ Միլիթե
րիտի իշխանի ընտրութեան մէջ այդ
հանգամանքը չերեկու:

— Հոռովմէն կիմացունեն թէ զի
նուորական բարձրաստիճան պաշտօ
նատարների մէջ փոփոխութիւններ կը
լինին: Շատ զօրաբանակների հրա
մատարութիւնն առնուած է չափա
զանց ծերունի զօրապետների ձեռքէն:

— Պէրլինէն կիմացունեն դեկտ. 9ին
թէ պատերազմական նախարարու
թիւնը իւր բոլոր զօրագունդերի են
թապալաններին բաժնէր է մի համա
ռօտ դասաստեղծ որ պէտք է դոց
սերտեն և որի մէջ Ֆրանսերէն և
ռուսերէն լեզուներով գրուած են
բոլոր այն խօսքեր որոնք պէտք կու
գան կռուի պատահած ժամանակ:
Սպայներին պատուիրուած է որ շու
տով ստիկաններն այդ դասաստեղծներն:

— 2ի-Յուէն (չինական նաւահան
դիստ) հոկտ. 10ին գրուած մի մատ
նաւոր նամակ կիմացունէ թէ Սա
մաի արշիլաքագոսի կողմնէրէ մէկին
մէջ բնիկները բռնել կերեր են մի
քանի Ալմանիացիներ (մի նուապետ
և մի քանի ճանապարհորդներ): Ալ
մանական «Պիւմարք» շողէնաւը հե
ռագրով հրաման ստացել է երթալ
Սամոա կղզիներն:

— Լոնտոնէն կիմացունեն թէ լորտ
Իտալիայի մի ծանուցագիր ստացած է
Բ. Դուռէն որ պարզապէս կը յայտ
նէ իւր փափաք եգիպտոսէն անդ
լիական զօրքերի մեկնումի խնդրին
վրայ վիճարանելու: Լորտ Իտալիայ
պատասխանել է թէ նկատի պիտի
առնէ այդ ծանուցագիրը: Գահիրէն
ալ կիմացունեն թէ Պ. տ'Օնէյ յայ
տարարել է եգիպտական պարտքի
անգլիական յանձնակատարներին թէ
Փրանսան չպիտի կրնայ մասնակցիլ
եգիպտոսի վարչութեան մէջ մացուե
լիք բարենորոգումների ունէ կերպով
կարգադրութեան, եթէ նախապէս
չորոշուի անգլիական զօրքերին անկէ
մեկնելու թուականը:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՆԵՐ

ԳՍԱՄԱՌ-ԲԱՐԻՊԱՅԻ
ԲԱՆԱՍՏԵՂԱՌԱԹԻԿԱԿԱՆ

ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
«Թիֆլիզի հայ. գրք. հրատարակ. բնկերք»
==

Մեծանուն բանաստեղծ Գամառ-Քաթիկարի (Ռ. Պատկանեանց) ոտա-նաւորները պարունակող մի գիրք է 176 երեսներէ բաղկացած: Սկիզբը գրուած է հեղինակին պատկերը Գա-մառ-Քաթիկարի բանաստեղծութիւն-ներէ մի քանին արդէն ծանօթացու-ցած լինելով մեր ընթերցողներին, ա-ւելորդ կը համարինք գրել այդ մա-սին:

Կը ծախուի «Արմէնիա» լրագրի խմբագրատունը ի գին 1 ֆրանգ և 75 անթիմի: Մարտէյէ գուրս ամեն տեղէ համար 2 ֆրանգ փոստի ծախ-քովն հանդերձ:

ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Ա. ՀԱՅ ԳԻՒՆԱԶՆՈՒՆԻ ՄԸ ԳԻՆ 50 անթիմ.
Բ. ՀԱՅ ԳԻՒՆԱՅԻ » 20 »
Գ. ՍԱՂԱՄԱՆ ԻՍՐԱԵԼԻ » 40 »

Պք ծախուի Գարսի, «Արմէնիա» լրա-գրի խմբագրատունը:

Պտար բաղադրացիներին կը դրկուի փոս-տով, երէ վերոյգրեալ գիներով ֆրանսա-կան, քրքական կամ ռուսական փոստի քրքադրով դրկեն «Արմէնիա» խմբա-գրատունը:

ՆՈՐ ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Գ

ՀԱՍՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

ՍԱՂԱՄԱՆ ԻՍՐԱԵԼԻ

Ն Ա Ռ Ե Ր

ՀԱՅԻ ՄՈՒԱՑՈՒՄԻ ԴԱՏԱ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒՆԵՐԻՆ

Հայաստանի վիճակին նկատմամբ պատուուշ մաղթանքներ և մոա-ծումներ պարունակող մի տեսարակ է:

Հայաստանի բնակիչներէն Պ. Իս-րայէլի գրած այդ հայրենասիրական Սաղմոս կը ծախուի «Արմէնիա» լրա-գրի խմբագրատունը Գին 40 ան-թիմ, փոստի ծախքովն հանդերձ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԻ
ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ
ԳԵՈՐԳԱՅԵ ԱՔԱՎԵԱՆՅԵ
Երրորդ տպագրութիւն

Ամեն Հայի համար անհրաժեշտ պարտք է խմանալ իւր ազգի պատ-մութիւնը, գիտնալ թէ ինչպէս սկը-սեր է իւր ազգ, որոնք ունեցեր է իւր հայրենիք, ինչպէս եկեր հասեր է մեր օրեր, որոնք են եղած իւր երջանկութեան և իւր թշուառութեան պատճառներ և այլն:

Գէորգ Արմէնեաց որ Տիգրիսի ներսիսեան վարժարանին մէջ Հայոց պատմութեան ուսուցիչ էր և որ յանկարծ մի օր երբ տղակերտներ իրեն կը սպասէին վարժարանին մէջ իւր ոգևորիչ դասեր լսել, խմացուե-

ցաւ թէ անյայտացեր է, իւր աւան-դած դասերի համառօտութիւնը գը-րի վրայ ամփոփած և թողած էր: Այս ախար դէպք պատահած է 20 տարու չափ առաջ: Իւր եղբայր ի զուր ընդերկար նորա հետք զանա-զան քաղաքների մէջ փնտռելէ յե-տոյ, թէ իւր անյայտացեալ եղբոր յիշատակը յաւէրժացնելու և թէ Հայոց պատմութիւնը ուսանիլ փա-փաքողներին մի գիւրութիւն ընծա-յած լինելու համար հրատարակած է նորա գրած սոյն «Համառօտու-թիւն Հայոց Ազգի պատմութեան»ը, որ մինչև այժմ երրորդ տպագրու-թեան արժանացած է: Սկիզբը գրուած են Հայաստանի հին աշխարհագրու-թեան վերաբերեալ տեղեկութիւններ և պատմութիւնն ալ այնպիսի ոճով գրուած է որ թագաւորների կու-ները միայն հերկայացունէր, այլ և կը պատկերացունէ ժողովրդի վիճակը: Մասնաւորապէս Կիլիկիայի մէջ մեր թագաւորութիւնն ունեցած ժամանակ Հայկնների գաղնակցութեան վրայ յոյս դնելով մեր կրած ազգանքը և յուսալարութեան արդիւնքը ուշադ-րութեան արժանի ոճով ցոյց տրուած են:

Փափաքելի է որ ամեն Հայ իւր տան մէջ ունենար գէթ մէկ օրինակ իւր ազգային պատմութեան գիրքէն. կարգար և կարգացունէր իւր տան մէջ դասնաւորներին:

Գ. Արմէնեացի «Հայոց պատմու-թեան» սոյն դասագիրքը կարելի է ստանալ «Արմէնիա» խմբագրատու-նէն, զրկելով միայն 2 ֆրանգ մէկ օրինակի համար: Խմբագրատունը ինք կը վճարէ փոստի ծախքը: Մէկ ան-գամէն 10էն աւելի օրինակ գնողին զեղչ կը լինի: Վճարքը չզրկուած գիրք չզրկուիր:

LA TRIBUNE DES PEUPLES

Ինչպէս կը տեսնուի լրագրիս Գ. երեսը գրուած ծանուցումէն, Tribune des Peuples ընկերվարական ամսա-թերթի յուլիս-օգոստոսի թիւը հա-յերի նկատմամբ համակրական յօ-դուածներ կը պարունակէ: «Արմէ-նիա» խմբագրութիւնը բաւական քանակութեամբ ստացած է այդ թի-ւէ, զրկելու համար իւր բաժնորդ-ներէ ցանկացողներին: Մէկ օրինակը կը տրուի 23 անթիմի Մարտէյի մէջ. ուրիշ ամեն տեղերի համար 30 ան-թիմ, փոստի ծախքովն հանդերձ:

ԲԱՅԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

ԿԱՅԾԵՐ

ՀԱՏՈՐ Ա

Ազգային վիպագիր Պրն. Բաֆֆիի գործերին մէջ առաջին տեղը կը գրա-ւեն ԿԱՅԾԵՐԸ: Այս գիրքը կը ծանօ-թացունէ ընթերցողը տաճկական և պարսկական Հայաստանի գլխաւոր տեղերին հետ, հետաքրքրաշարժ տե-

ղեկութիւններ կուտայ քուրդերի դա-նազան ցեղերի և հայերի դուրսեան, վարքի և բարքի մասին: Նա ցոյց կը տայ այն ծրագիր որին պէտք է հե-տեւին Հայաստանի մէջ գործելու զաշներն: Մի խօսքով թէ՛ իւր ազ-գային ընտիր վիպասանութիւն և թէ՛ իւր հայրենասիրական գործու-նէութեան վարդապետարան և ծրա-գիր, արժան է որ դասուի այս գիրք ամեն հայրենասէր Հայի տուն:

ՋԱԼԱԼԵԳԻՆ

1877ի ռուս-թուրքական պատե-րալմի ժամանակ Շէյխ Ջալալեգիլին արշաւանքին պատճառով Տաճկաս-տանի հայերի կրած աղէտների մէկ աղէտաւը նկարագրել է: Գրքին սկիզ-բը կայ հեղինակին, Պ. Բաֆֆիի պատ-կերը:

Վերջելեալ երկու գիրքեր կը ծա-խուին «Արմէնիա» լրագրի խմբա-գրատունը. ԿԱՅԾԵՐԸ Հատար Ա. 6 ֆր. և 50 անթիմ: «Ջալալեգիլին»ը, 2 ֆրանգ և 30 անթիմ: Մարտէյէ գուրս ամեն տեղի համար փոստի ծախքովն հանդերձ: ԿԱՅԾԵՐԸ Հատար Ա. 7 ֆրանգ. «Ջալալեգիլին» 2 ֆր. և 50 անթիմ:

Վ Ա Ն Գ Ո Յ Ժ

1876 թուի դեկտեմբերին թիւը զօրքերը կրակ ձգեցին և վաւեցին Վանի շուկայի գիշեր ժամանակ: Նա-խապէս պատրաստուած մի դաւադ-րութիւն էր այդ, քաղաքին հայերը յետին աստիճան խեղճութեան մաս-նելու նպատակով: Հրդեհին ժամա-նակ զօրքերն և այն թիւը երեւելի-ների սպասաւորներն որոնք խորհրդ-գալից եղած էին այս դործի, ան-միջապէս խուժեցին, կողոպտեցին հա-յերի խանութները և մինչև որ սո-քա Ս. յեռատանէն (որ կը բնակի հայերի մեծամասնութիւնը) գիշե-րայն խմացան և քաղաք վաղեցին, գրէթէ ամեն ինչ լնցած էր: Տա-կալին ցայսօր բաղձաթիւ է այդ հրդ-դեհի զոհ եղող հարուստ հայերի թիւը որոնք անկանգնելի կերպով կործանուած կը մնան:

Այդ ժամանակ Խրիմեան Սրբազան Հայրիկը «Վանեղոյ» անուն մի տես-րակ հրատարակեց որով միջիմարա-կան խօսքեր և հայրական խրատներ կուղղէր Վանի հայերին և կը բա-ցատէր թիւը: Երբեք ալ թէ սխալ է իրենց բռնած քաղաքականութիւն և թէ հայերին փնտրելով բուն իսկ ի-րենց շահերի փնտրած կը լինին: Թիւը կառավարութիւնն արդիւնք «Վան-եղոյ» ի վաճառումը. բայց նորա Բ տպագրութիւնն եղաւ Տիգրիսի մէջ ուր մամուլն ազատ էր այն ժամա-նակ: Շատերէ փափաք յայտնուած լինելով մեզ այժմ ունենալ այդ տես-րակ, կը փութանք ծանուցանել որ կարող են ստանալ «Արմէնիա» խմբա-գրատունէն, զրկելով միայն 70 անթիմի Խմբագրութիւնը կը վճարէ փոստի ծախքը զրկելու համար:

BIBLIOGRAPHIE
LA
TRIBUNE DES PEUPLES

REVUE INTERNATIONALE DU MOUVEMENT SOCIAL
Dans les cinq parties du monde
Rédaction et administration Librairie des-
deux mondes Paris, 17, rue de Loos.
Abonnement France: Un An 5 francs Union
postale 6 francs.

Sommaire du N° 7 — Octobre-Novembre
A nos amis, LA RÉDACTION. — L'esprit
d'Initiative, CASSIUS. — Les Pendards au
Canada, C. DUMONT. — Une nouvelle Polo-
gne (l'Arménie), F. B. Lettres des États-Unis,
FRÉDÉRIC TUFFERD. — Les Anglais et la traite
des esclaves. — MOUVEMENT SOCIAL IN-
TERNATIONAL. — EUROPE. — Grèce, Rou-
manie, Suisse. — ASIE. — Indoustan. —
AFRIQUE. — Madagascar. — AMÉRIQUE DU
NORD. — Antilles, Californie. — AMÉRIQUE DU
SUD. — Vénézuéla, République Argentine.

REVUE BIBLIOGRAPHIQUE INTERNATIONALE
Livres, Journaux, Revues,
Un numéro de cette revue est envoyé
TITRE D'ESSAI gratis et franco à tous ceux de
nos lecteurs qui en feront la demande à la
LIBRAIRIE DES DEUX-MONDES Paris 17, rue de
Loos, avec le BULLETIN donnant l'ANALYSE,
des publications en vente à cette librairie.
On s'abonne sans frais dans tous les bureaux
de poste.

A. H. CRET & Cie

COWPORE N. W. P. INDES ANGLAISES

Négociants-Importateurs, Exportateurs,
Commissionnaires, Commissaires priseurs,
Contractants (Fournisseurs) et fabricants
de cuirs de toute qualité.

Ayant eu une très longue expérience
dans les diverses branches sus-nommées,
nous sommes prêts à recevoir des mar-
chandises à la commission pour la vente
tractative ou aux enchères publiques, dans
des conditions qui seront trouvées récipro-
quement avantageuses et satisfaisantes.

En échange des marchandises Europé-
ennes nous pouvons fournir des marchan-
dises fabriquées aux Indes, n'importe quelle
quantité, des premiers choix comme suit:
Des jouets d'enfants de Lucknow, articles
de laiton et des draps d'or de Benarès,
dinanderies de Moradabad, bijouteries d'or
et d'argent de Delhi, châles, étoffes de
Cachemire, etc.

Ayant des locaux spacieux pour l'étalage
des marchandises en commission et pour
la vente aux enchères, nous pouvons en
toute confiance recommander notre maison
à quiconque voudra entrer en relations
d'affaires avec nous, et nous serons bien
aises de recevoir des communications et
des échantillons dans ce but.

Références

BANK OF BENGAL;
ROHILCNUD ET KUMAON BANK;
AGRA BANK LIMITED.

Si c'est nécessaire, nous serons heureux
de fournir d'autres références.

Toute communication doit être adressée
à nous directement en anglais très détaillée,
avec conditions et conventions y relatives.

ՏՆՕՐԷՆ-ԻՄՔԱԳԻՐ

Մ. ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆ

Le Gérant: FÉLIX ENFFANTIN.

ՄԱՐՍԵՅԼ

Հայերէն տպարան Մ. Փոքրոպայեանի
Marseille. — Imprimerie du Midi, M. SCHICKLER
rue Vacon 50.